

BÜLLETEN

№5(114)

Amerika Neftci Geoloqlar Assosiasivasının Azərbaycan Bölməsi

9 MAY— HƏR BİRİMİZİN BAYRAMIDIR

Əziz və çox hörmətli həmkarlarım!

Sizi və bütün xalqımızı 9 May faşizm üzərində qələbənin 65 il münasibəti ilə ürəkdən təbrik edirəm!

O dövrlərdə böyük dövlətin xalqları vahid bir komandanlıq ətrafında birləşərək dünyani fəlakətə sürükləyən faşizmə qarşı və eləcə də öz cələcəkləri naminə, vətən naminə ölüm-dirim mübarizəsinə qalxdılar. Bu mübarizədə hər bir xalq kimi Azərbaycan xalqı da qələbənin təmin edilməsi üçün ön və arxa cəbhələrdə fədakarcasına, əzmlə, rəşadətlə, qəhrəmancasına mübarizəyə qalxdı. Minlərlə azərbaycanlı vətəndaşlar könüllü olaraq cəbhəyə—vuruşmağa, cəbhəyə gedə bilməyənlər arxa cəbhədə zavodlarda, fabriklərdə və ən əsası neft mədənlərində gecəli-gündüzlü çalışaraq qələbənin ərsəyə gəlməsində misilsiz şücaət göstərmişlər. Neftçi geoloqların bilik və bacarıqlarının səfərbər edib “qələbə üçün, vətən üçün çoxlu neft” şüarı altında yataqların işlənməsində və yeni yataqların aşkarlanması istismara verilməsində çalışmış, öz töhvələrini vermişlər. Biz onların bu əməklərinin nəticələrindən hələ də bəhrələnirik və buna görə də xatırələri qəlbimizdə daim yaşayır. Bizi indiki günümüzə görə müharibə vaxtı canından keçmiş o qəhrəmanlara minnətdarıq.

Hal-hazırda biz müstəqil, azad, iqtisadiyyati güclü olan sivil bir dövlətdə yaşıyorıq. Düzdür artıq iyirmi ildən artıqdır ki, vətənimizin agrılı və yaralı yeri—Qarabağımızın erməni-faşist işgalçlarının tapdağı altında qalması bizi daim incidir və biz inanrıq ki, bir gün Bizlər bu möhtəşəm bayramla yanaşı vətənimizin bütövülüyüni təmin etmiş hər birimizə daha yaxın olan Böyük Qələbə Günüünü qeyd eləcəyi.

Bir daha Sizi, neftçi, geoloq veteranlarını və xalqımızı bu böyük bayram münasibətilə ürəkdən təbrik edir, Sizlərə gələcək günlərinizdə əmin-amnlıq, firavan hayatı arzulayıram.

Hörmətlə,

Azərbaycan Neftçi Geoloqlar
Cəmiyyətinin İdarə Heyyətinin Rəhbəri,
“Azneft” İB-nin baş direktorunun
müavini—baş geoloq
A.Nərimanov

BU SAYIMIZDA

9 MAY— HƏR BİRİMİZİN BAYRAMIDIR	1
28 MAY - GUMHURIYYƏT GÜNÜDÜR	2
TƏBRIK EDIRİK Bakir Məhərrəmov—50	3
Лейла Алмурадова и Новости EAGE	4
Лала Мамедова ПРИРОДНЫЕ КАТАКЛИЗМЫ — ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЕ	4
GÖZƏL ƏNƏNƏ	6
XV Respublika Tələbə Konfransının qaliblərin çıxışlarının tezisləri	7
Versatile New System for Oil Spill Contingency	8

28 MAY - Cümhuriyyət günü

Bu il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 92 ili tamam olur. Bu tarixi gün Azərbaycan xalqının həyatına böyük və əlamətdar hadisə kimi daxil olmuşdur. Şərqdə ilk demokratik dövlət quruluşunu yaratmış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti istiqlaliyyətimizi elan edərək xalqımızın müstəqillik əzmini nümayiş etdirmişdir.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bu bayram hər il ölkəmizdə böyük təntənə ilə qeyd edilir. Keçirilən tədbirlərdə Cümhuriyyət dövrünə bir daha nəzər sahnər, onun tariximizdəki yeri və rolu ətraflı təhlil edilir, dövlət quruculuğu təcrübəsi hərtərəfli öyrənilir.

Müsəlman Şərqində ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ölkəmizin çoxsırılık sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni inkişafının, xalqımızın milli oyanışı və dirçəlişi proseslərinin məntiqi nəticəsi kimi meydana çıxmışdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın siyasi şührətini, intellektual və mədəni potensialının, yüksək istedad və qabiliyyətinin göstəricisi idi. 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın istiqlaliyyətinin elan edilməsində, Xalq Cümhuriyyətinin təşəkkül tapmasında və fəaliyyət göstərməsində Cümhuriyyətə rəhbərlik etmiş şəxslərin – Əlimərdan bəy Topçubaşovun, Məmmədəmin Rəsulzadənin, Fətəli xan Xoyskinin, Həsən bəy Ağayevin, Nəsib bəy Yusifbəylinin, Səməd bəy Mehmandarovun, Əliağa Şıxlinski və başqalarının böyük xidmətləri olmuşdur. Bu görkəmli dövlət xadimləri-nin, vətənpərvər ziyahları, peşəkar hərbçilərin adları xalqımızın yaddasına əbədi həkk olunmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Avropanın demokratik dəyərləri ilə Şərq mədəniyyətinin xüsusiyyətlərini üzvi şəkildə birləşdirən yeni dövlət və cəmiyyət nümunəsi idi. Cəmi 23 ay fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, ilk respublika dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət

kəsb etdi. Demokratik hüquq və azadlıqların bərqərar olması, etnik və dini mənsubiyətdən asılı olmayaraq bütün vətəndaşların bərabər hüquqlarının tanınması, hətta bir çox Avropa ölkəsindən daha əvvəl qadınlara seçki hüququnun verilməsi, Azərbaycan dilinin dövlət dili elan edilməsi, təhsil və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət göstərilməsi, nizami milli ordunun, təhlükəsizlik strukturlarının qurulması və sair işlər Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin yürütdüyü siyasetin miqyasını, mahiyyət və mənasını əyani şəkildə səciyyələndirir.

Xalqımız yeni tarixi şəraitdə öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Xalq Cümhuriyyətinin ənənələrini əsas tutaraq, müstəqil Azərbaycan dövlətini yaratdı. Lakin Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətindən fərqli olaraq, mürəkkəb vəziyyətdə öz müstəqilliyini və suverenliyini qorumağı və möhkəmləndirməyi bacardı, dövlətçiliyin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər görüldü, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitlik bərpa edildi. Bu gün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikasında demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesi uğurla davam etdirilir. Bu sahədə qazanılmış nailiyyətlər qürur doğurur. Respublikamızda siyasi, iqtisadi və sosial islahatlar uğurla həyata keçirilir, ölkə iqtisadiyyatı dönmədən inkişaf etdirilir, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün təsirli tədbirlər görülür.

Biz bu gün də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixini, onun görkəmli şəxsiyyətlərinin fəaliyyətini dərindən öyrənməli, ideyalarını təbliğ etməli, təcrübəsindən bəhrələnməliyik. Cümhuriyyətin tarixi təcrübəsi göstərir ki, dövlət müstəqilliyini və suverenliyi əldə etmək kifayət deyil, həm də onu bütün vasitələrlə qorumaq və möhkəmləndirmək lazımdır.

TƏBRIK EDIRIK

*May ayının 7-si Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyətinin Vitse Prezidenti, geologiya-mineraloziya elmləri namizədi, Neftqazelmətədqiqatlayihə institutunun "Quyuların qazılmasının geoloji əsaslandırılması" laboratoriyasının müdürü Bakir İsmayılov oğlu Məhərrəmovun **50** yaşı tamam olur.*

Bakir müəllim, Siz 1960-ci ildə Gədəbəy rayonun incisi olan Şinix mahalının Goyəli kəndində dünyaya göz açmışsınız. 1987-ci ildə M.Əzizbəyov adına Neft və Kimya İnstitutunun (indiki Neft Akademiyası) "Geoloji-kəşfiyyat" fakultəsini təhsilini müvəffəqiyyətlə bitirərək "Dağ mühəndisi-hidrogeoloq" ixtisasına yiylənmişsiniz. Təhsillə yanaşı Bakir müəllim, əmək fəaliyyətinə 1984-cü ildən Azərbaycan Neft Sənayesi Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutunda (indiki Neftgazeimitədqiqatlayihə) başlamış, 1984-2006-ci illər ərzində "Geoloji-kəşfiyyat işlərinin araşdırılması və layihələndirilməsi" laboratoriyasında böyük texnik, mühəndis, kiçik elmi işçi, elmi işçi, böyük elmi işçi vəzifələrində çalışmışsınız.

1994-1995-ci illərdə vətənimizin ağır günlərində erməni faşist qəsbkarlarına qarşı mübarizəyə qalxaraq, könüllü olaraq cəbhəyə getmiş, vətənimizin bütövlüyü uğrunda əlində silah döyüşlərdə iştirak etmişsiniz.

2004-cü ildə "Aşağı Kür çökəkliyinin şimal-şərq hissəsi və neftqazlılıq perspektivliyi" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müvəffəqiyyətlə müdafiə edərək geologiya-mineraloziya elmləri namizədi adına layiq görülmüşsünüz. Siz 27 elmi əsərin müəllifisiniz.

2006-ci ildə Sizin təcrübənizi və elmi nailiyyətlərinizi nəzərə alaraq "Quyuların qazılmasının geoloji əsaslandırılması" laboratoriyasına müdir təyin olunmuş və hal-hazırda həmən vəzifədə çalışırsınız.

2009-cu ilin yanvar ayından Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyətinin Vitse Prezidenti seçilmişsiniz.

Hörmətli Bakir müəllim!

*Sizi **50** illik Yubileyiniz münasibəti ilə ürəkdən təbrik edir, Sizə can sağlığı, uzun və mənali ömür, yeni-yeni elmi nailiyyətlər və eləcə də daim lazım olan adam olmağınızı ürəkdən arzu edirik.*

Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyəti

EAGE STUDENTS

Лейла Алимурадова,
геолог отдела оценки и учета
нефтегазовых месторождений
ПО «Азнефть»,
секретарь локального общества
EAGE Azerbaijan

Новости EAGE

При EAGE действуют студенческие общества EAGE (Student chapter EAGE). Student chapter EAGE – часть Европейской профессиональной ассоциации.

Студенты ставшие членами Student chapter EAGE получают возможность опубликовывать свои статьи в журнале *First Break*, представлять экспозиции на веб-сайте общества, финансую поддержку на ежегодных студенческих мероприятиях.

Финансовая поддержка студенческих обществ обеспечивается Фондом Студентов EAGE в сотрудничестве с компаниями Shell, PGS, CGGVeritas и WesternGeco.

На сайте EAGE в разделе EAGE Students проводится первый ONLINE Geo-Quiz – онлайн викторина между студенческими подразделениями со всего мира. У подразделений, занявших первые три места, будет возможность послать группу из трех членов общества на Конференцию в Барселоне

14 – 17 июня 2010г для принятия участия в Программе для студентов, а также принять участие в соревновании за ценные призы среди 17-ти Университетов и групп студентов.

На сайте www.eage.org/students/ можно ознакомиться с условиями викторины, а также получить подробную информацию о студенческих подразделениях EAGE.

В начале 2010 года в Азербайджане возобновило свою деятельность студенческое подразделение EAGE. Название подразделения – EAGE Azerbaijan State Oil Academy SC. Члены подразделения студенты Геолого-разведочного факультета Государственной Нефтяной Академии Азербайджана. На данный момент в обществе 15 членов.

Подразделение осуществляет различные мероприятия, соответствующие интересам EAGE.

Лала Мамедова,
геолог отдела
«Исследование пластов и применение новых методов воздействия ПО «Азнефть»

ПРИРОДНЫЕ КАТАКЛИЗМЫ — ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЕ

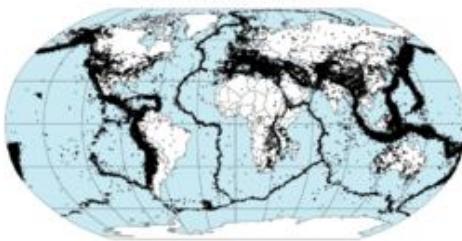
Землетрясения — подземные толчки и колебания поверхности Земли, вызванные естественными причинами (главным образом тектоническими процессами) или искусственными процессами (взрывы, заполнение водохранилищ, обрушением подземных полостей горных выработок). Небольшие толчки могут вызывать также подъём давы при вулканических извержениях.

Ежегодно на всей Земле происходит около миллиона землетрясений, но большинство из них так незначительны, что они остаются незамеченными. Действительно сильные землетрясения, способные вызвать обширные разрушения, случаются на планете примерно раз в две недели. К счастью, большая их часть приходится на дно океанов, и поэтому не сопровождается катастрофическими последствиями (если землетрясение под океаном обходится без цунами).

Землетрясения наиболее известны по тем опустошениям, которые они способны произвести. Разрушения зданий и сооружений вызываются колебаниями почвы или гигантскими приливными волнами (пунами), возникающими при сейсмических смещениях на морском дне.

Международная сеть наблюдений за землетрясениями регистрирует даже самые удаленные и маломощные из них.

Preliminary Determination of Epicenters
358,214 Events, 1963 - 1998

Эпицентры землетрясений (1963 - 1998)

Причиной землетрясения является быстрое смещение участка земной коры как целого в момент пластической (хрупкой) деформации упруго напряженных пород в очаге землетрясения. Большинство очагов землетрясений возникает близ поверхности Земли.

Землетрясение начинается с разрыва и перемещения горных пород в каком-нибудь месте в глубине Земли. Это место называется очагом землетрясения или гипоцентром.

Глубина его обычно бывает не больше 100 км, но иногда доходит и до 700 км. Иногда очаг землетрясения может быть и у поверхности Земли. В таких случаях, если землетрясение сильное, мосты, дороги, дома и другие сооружения оказываются разорванными и разрушенными.

Наиболее разрушительные землетрясения

23 января 1556 — Ганьсу и Шэньси, Китай — 830 000 человек погибло, больше чем после любого другого землетрясения в истории человечества

1692 — Ямайка — Превращен в руины г. Порт-Рояль

1693 — Сицилийское землетрясение, погибло 60-100 тыс. жителей, дало начало стилю Сицилийского барокко

1737 — Калькутта, Индия — 300 000 человек погибло

1755 — Лиссабон — от 60 000 до 100 000 человек погибло, город полностью разрушен

1783 — Калабрия, Италия — от 30 000 до 60 000 человек погибло

1811 — Нью-Мадрид, Миссouri, США — город превращен в руины, наводнение на территории в 500 кв.км

1887 — Верный (ныне Алма-Ата), Старший жуз, Российская империя —

Материальные убытки составили порядка 2,5 млн рублей; были разрушены 1799 каменных и 839 деревянных зданий

1896 — Санрику, Япония — очаг землетрясения был под морем.

Гигантская волна смыла в море 27 000 человек и 10 600 строений

1897 — Ассам, Индия — На площади в 23 000 кв.км. рельеф изменен до неузнаваемости, вероятно крупнейшее за всю историю человечества землетрясение

18 апреля 1906 — Сан-Франциско, США 1 500 человек погибло, уничтожено 10 кв.км. города

28 декабря 1908 — Сицилия, Италия 83 000 человек погибло, превращен в руины г. Мессина

4 января 1911 (22 декабря 1910 по старому стилю) — Верный, южный склон хребта Заилийский Алатау (до 1921 — название Алма-Аты), Казахстан, Российская империя — Сила составляла 9 баллов (магнитуда по шкале Рихтера 8), почти весь город был разрушен, устояли только единичные постройки, обвалы и запруды на горных реках

16 декабря 1920 — Ганьсу, Китай 20 000 человек погибло

1 сентября 1923 — Великое землетрясение Канто — Токио и Йокогама, Япония (8,3 по Рихтеру) — 143 000 человек погибло, около миллиона осталось без кровя в результате возникших пожаров

6 октября 1939 — Внутренний Тавр, Турция 32 000 человек погибло

1948 — Ашхабад, Туркменская ССР, СССР Ашхабадское землетрясение — 110 000 человек погибло

5 августа 1949 — Эквадор 10 000 человек погибло

1950 — Гималаи разворочена в горах территория площадью 20 000 кв.км.

29 февраля 1960 — Агадир, Марокко 12 000 — 15 000 человек погибло

21 мая 1960 — Великое Чилийское землетрясение, Чили, около 10 000 погибло, разрушены города Консепсьон, Вальдивия, Пуэрто-Монтт

26 июля 1963 — Скопье, Югославия около 2 000 погибло, большая часть города превращена в руины

28 марта 1964 — Великое Аляскинское землетрясение, Анкоридж, Аляска, США большая часть города превращена в руины, большие оползни, разрушено 300 км железной дороги

26 апреля 1966 — Ташкент, Узбекская ССР, СССР Ташкентское землетрясение — (5,3 по Рихтеру) сильно разрушен город, 8 человек погибло.

31 мая 1970 — Перу 63 000 человек погибло, 600 000 человек остались без кровя

4 февраля 1976 — Гватемала более 20 000 человек погибло, более 1 млн человек остались без кровя

28 июля 1976 — Таншань, Северо-восточный Китай, Таншаньское землетрясение (8,2 по Рихтеру) — более 655 000 человек погибло

1981 — Сицилия разрушения во многих населенных пунктах, начал извергаться вулкан Эtna

18 сентября 1985 — Мехико, Мексика сила 8,2 магнитуд по Рихтеру — более 7 500 человек погибло

7 декабря 1988 — Спитакское землетрясение: Армянская ССР, СССР — разрушены города Спитак, Ленинакан и множество поселков, 40 000-45 000 человек погибло. Столько же получило увечья

28 мая 1995 — Нефтегорск, Северо-восточный Сахалин (магнитуда — 7,5) 1841 человек погиб.

17 августа 1999 — Измитское землетрясение: Турция, (магнитуда — 7,6) погибло 17 217 человек, 43 959 было ранено, около 500 000 осталось без кровя.

26 декабря 2004 — Землетрясение в Индийском океане, от последовавшего цунами погибло 225—250 тысяч человек.

12 мая 2008 — Сычуаньское землетрясение — землетрясение в центральном Китае, погибло около 70 000 человек.

12 января 2010 — Землетрясение на Гаити, магнитуда 7.0 — произошло 21:53:10 UTC - количество погибших 220 тысяч человек, 300 тыс получили ранения, 1.1 млн. лишились жилья.^[3]

27 февраля 2010 — Сантьяго, Чили магнитуда 8.8 - произошло в 06:34:14 UTC - минимум 799 человек погибло, более 1.5 млн. домов повреждено землетрясением и цунами.^[4]

О прогнозе землетрясений

Многочисленные свидетельства из разных частей света говорят, что многие животные (собаки, куры, свиньи, крысы и т. п.) проявляют признаки беспокойства за несколько часов до землетрясения, местные жители в сейсмоопасных районах доверяют этим признакам. В конце прошлого века группа известных западных сейсмологов провела сетевые дебаты главным вопросом которых был «Является ли достоверный прогноз индивидуальных землетрясений реалистичной научной целью?». Все участники дискуссии, несмотря на значительные расхождения в частных вопросах, согласились с тем, что

(окончание на стр. 6)

Землетрясение

1) детерминистические предсказания отдельных землетрясений с точностью, достаточной для того, чтобы можно было планировать программы эвакуации, нереальны; 2) по крайней мере некоторые формы вероятностного прогноза текущей сейсмической опасности, основанные на физике процесса и материалах наблюдений, могут быть оправданы.

Даже если бы точность измерений и несуществующая пока физико-математическая модель сейсмического процесса дали возможность с достаточной точностью определить место и время начала разрушения участка земной коры, магнитуда будущего землетрясения остается неизвестной. Дело в том, что все модели сейсмичности, воспроизведяшие график повторяемости землетрясений, содержат тот или иной генератор стохастичности, создающий в этих моделях динамический хаос, описываемый лишь в вероятностных терминах. Более явно источник стохастичности качественно можно описать следующим образом. Пусть распространяющийся во время землетрясения фронт разрушения подходит к участку повышенной прочности. От того, будет разрушен этот участок или нет, зависит магнитуда землетрясения. Например, если фронт разрушения пройдет дальше, землетрясение станет катастрофическим, а если нет, останется небольшим. Исход зависит от прочности участка: если она ниже некоторого порога, разрушение пойдет по первому сценарию, а если выше, по второму. Возникает «эффект бабочки»: ничтожно малое различие в прочности или напряжениях приводит к макроскопическим последствиям, которые нельзя предсказать детерминистически, поскольку это различие меньше любой точности измерений. А предсказание места и времени землетрясения с неизвестной и, возможно, вполне безопасной магнитудой не имеет практического смысла, в отличие от расчёта вероятности того, что сильное землетрясение произойдет.

Тем не менее, китайские учёные, казалось бы, достигли огромных успехов в предсказании землетрясений — они в течение нескольких лет

мониторили наклон поверхности, уровень грунтовых вод, а также содержание радона (газа) в горных породах. По предположению исследователей, все эти параметры, кроме сезонных изменений, а также многолетнего тренда, должны резко меняться за несколько недель или месяцев перед крупным землетрясением. Учёные предсказали землетрясение 4 февраля [1975 года](#) в густонаселённом [Ляонине](#), жертвами которого могли бы стать миллионы человек. Однако вскоре, как по иронии судьбы, случилось [Таншаньское землетрясение](#)(8,2 по Рихтеру) 27 июля [1976 года](#), которое предсказано не было, и количество жертв (более 650 тысяч) было одним из самых больших в истории наблюдений.

Обзор грядущих землетрясений

Западная часть границы между [США](#) и [Канадой](#), 2008-2018 гг. 9-9,3 балла [Лос-Анджелес](#) и [Сан-Франциско](#) в Калифорнии, 2008-2038 гг. 6,7 балла, количество возможных жертв - 5-40 тыс. человек, потенциальный ущерб - \$150 млрд.

[Чили](#), 2008-2018 гг. 9-9,3 балла

[Токио](#), 2008-2054 гг. 7 баллов, количество возможных жертв - несколько тысяч человек

[Сахалин](#), 2008-2050 гг. 8-9 баллов, количество возможных жертв - несколько тысяч человек

Байкало-Монгольский регион (Иркутская и Читинская области, Республика [Бурятия](#), примыкающая к ней часть Монголии), 2009-2015 гг. Северный [Тянь-Шань](#) в районе Киргизского хребта к югостоку от Бишкека, 2008-2010 гг. 6 баллов

[Тегеран](#), 2008-2050 гг. 6-7,5 балла, количество возможных жертв - несколько миллионов человек

[Кашмир](#), 2008-2018 гг. 9-9,3 балла

[Индийский океан](#) возле [Андрманских островов](#), 2008-2018 гг. 9-9,3 балла

[Бенгальский залив](#), 2008-2050 гг. 9,3 балла, количество возможных жертв - 500 тыс. - 1 млн человек

GÖZƏL ƏNƏNƏ

Artıq bir neçə ildir ki, ənənəvi olaraq Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyətinin və "Azneft" İstehsalat Birliyinin Baş geoloqu Akif Nərimanovun təşəbbüsü və təşkilatlılığı ilə Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasında, Bakı Dövlət Universitetində və digər təhsil ocaqlarında 1-ci, 2-ci kurslarda təhsil alan gənc geoloq və geofizik tələbələr üçün hər il Azərbaycanın bir sıra rayonlarına geologiyaların sırlarılaş əyani tanış olmaq üçün ekskursiya təşkil olunur.

Bu il də, may ayının 1-də "Azneft" İstehsalat Birliyinin "Geologiya və geofizika", "Neft və qaz yataqlarının uçotu və qiymətləndirilməsi" şöbələrinin, Geofizika və geologiya idarəsinin "Kəşfiyyatgeofizika" və "Kompleks Geoloji Kəşfiyyat və Topoqrafiya" idarələrinin, Şlümberje firmasının və Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyətinin əməkdaşları Qəhrəman Süleymanov, Səbuhi Kərimov, Leyla Əlimuradova, Emin Yusifov, Elşən Abdullayev, Sədaqət Əkbərova və Vüqar İsmayılov başda olmaqla

tələbələr üçün Pirəküşkül qəsəbəsinə, İslamdağ ərazisinə, daha sonra isə Bakı-Şamaxı şossesinin 72-ci kilometrliyində yerləşən Şixzayırlı və Qayıqlar-Şayıqlar palçıq vulkanlarına ekskursiya təşkil olundu. Geologiya və geofizika şöbəsinin geoloqu Səbuhi Kərimov

və Kompleks Geoloji Kəşfiyyat və Topoqrafiya İdarəsinin geoloqu Elşən Abdullayev Pirəküşkül

qəsəbəsi yaxınlığında Sumqayıt caydırıcı boyu Paleosen-Eosen yaşlı süxurların yer səthinə çıxışları,

layların yatım forması və elementlərilə tələbələri əyani tanış etdilər. Ərazinin geoloji xəritə və profillərindən istifadə

edərək tələbələrə kifayət qədər geniş məlumat verildi. Daha sonra Şıxzeyirli və Qayıblar-Şayıblar palçıq vulkanlarına səyahət həyata keçirildi. Tələbələrə palçıq vulkanlarının

fəlaliyyəti barədə geniş məlumat verildi. Vulkanların quruluşu, yaşı, genezisi haqqında tələbələri maraqlandıran çoxsaylı suallara aydınlıq gətirildi. Bütün bunlar tələbələrdə xüsusi maraq oytadılar. Tələbələr diskussiyalarda kifayət qədər aktiv iştirak edirdilər. Ekskursiya olduqca canlı və maraqlı keçdi. Tələbələr gələcəkdə Neftçi Geoloqlar Cəmiyyəti tərəfindən belə tədbirlərin tez-tez keçirilməsi arzusunda olduqlarını bildirdilər.

Qəhrəman Süleymanov
“Azneft” İstehsalat Birliyinin Geologiya və geofizika şöbəsinin rəis müavini,

Sədaqət Əkbərova
Azərbaycan Neftçi Geoloqlar Cəmiyyətinin İcraçı Katibi

XV Respublika Tələbə Konfransının qaliblərin çıxış larının tezisləri

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЛОКАЛЬНЫХ ПОДНЯТИЙ ГАРАБАГЛЫ, КЮРСЯНГЯ, БЯНДОВАН, ПИРСАГАТ В СВЯЗИ С ПЕРСПЕКТИВАМИ ИХ НЕФТЕГАЗОНОСНОСТИ

Джавад-заде Зохраб, АГНА, III курс, группа № 132.7.
Руководитель: доц. Н. Нариманов,
Азербайджанская Государственная
Нефтяная Академия.

Целью работы является определение на основании палеонализа перспектив нефтегазоносности локальных поднятий Гарабаглы, Кюрсянгя, Бяндован и Пирсагат путём сопоставления времени их заложения со временем основного этапа миграции углеводородов в пределах Нижнекуриńskiej впадины на фоне её геодинамического развития.

Южный Каспий, куда входит и Нижнекуринская впадина, до позднего палеогена представлял собой одну из глубоководных котловин Тетиса. К позднему палеогену, в связи со сближением Ирано-Афганской и Анатолийской плит с Евразийской, Южный Каспий был преобразован в окраинное море. И в этом режиме Нижнекуринская впадина представляла

собой западную акваториальную часть Южного Каспия. К концу миоцена, в связи со столкновением Аравийской плиты с Анатолийской и Ирано-Афганской, связанное с началом раскрытия Красноморского рифта, северо-восточный выступ Аравийской плиты, вклинившись между упомянутыми плитами, способствовал возникновению изгибовых деформаций северо-восточной ориентации, в относительно узкой северо-западной части Ирано-Афганской плиты. Такой геодинамический режим в пределах Южнокуринской мегавпадины привёл к началу развития западного борта Южного Каспия и осушению всей Прикуринской впадины. Таким образом, Нижнекуринская впадина преобразовалась в сухопутное западное продолжение Южно-Каспийской впадины. Режим сжимающих напряжений, установившийся с конца позднего миоцена, фактически контролировал процесс развития в ней локальных поднятий.

Versatile New System for Oil Spill Contingency

Science Daily (Apr. 28, 2010) — New oil recovery locations are spawning a need for new technology. To prepare the petroleum industry for oil spills, one small company in Northern Norway has made innovative strides in oil boom technology.

Funded partly by the PETROMAKS program at the Research Council of Norway the objective of NorLense AS has been to develop a versatile new system for oil spill contingency that can perform in coastal areas and farther out to sea -- as well as in rough weather and difficult currents.

Boom, separator and skimmer

NorLense's system consists of multiple components: a boom designed to function in concert with a separator and a skimmer for coping with oil partially submerged by breaking waves. The concept's most important innovations are a separator integrated into the boom and the method by which discharged oil is collected and

pumped, together with water, into tanks on board a collection vessel, which may well be an ordinary fishing vessel.

For use in coastal marine areas and on shorelines, lighter equipment that can be combined with various absorption agents is being developed. This equipment will improve preparedness to launch response operations quickly at contaminated coastal sites and facilitate tailoring of contingency measures to local conditions. In NorLense's home district in Northern Norway, for instance, the local peat serves as a good oil absorption agent.

Small company, top-notch expertise

Although NorLense is a small enterprise, enjoys an excellent reputation within its scientific field, both in Norway and abroad. The company possesses highly-specialised expertise and a world-class product — but customers, research groups and institutions are all found far from its location in Nordland County.

"With our location and a narrow international market," says Terje Olav Hansen, CEO of NorLense, "we have to maintain top expertise, keep developing over time and innovate constantly in order to make a profit and stay on top in our field." NorLense has supplied the market with innovative equipment for oil spill containment and preparedness for over 30 years.

Partners are essential

The effort to design the new generation

of oil-spill contingency products began in 2008 as a collaboration between NorLense, the Norwegian University of Science and Technology (NTNU), and oil-spill contingency consultants Reninor AS. In addition, the Research Council and several petroleum companies such as Statoil, Shell and North Energy have played important supporting roles in the development process.

"It's easy to feel small when dealing with the giant petroleum companies and institutions that are our customer base," admits Mr Hansen. "But throughout the development process, our regular contact with the Research Council, various research groups and other commercial players has encouraged us to keep at it. We gain confidence from knowing we can depend on others for the backing we need."

New locations require new technology

"Quicker and more effective management of oil spills is given high priority under the PETROMAKS programme," explains Senior Adviser Tarjei N. Malme of the Research Council of Norway. "As the Norwegian petroleum industry expands its activities to new geographic areas with potentially different weather conditions and new operating conditions, we must ensure that we keep pace by developing technology and building competence to prevent and contain acute oil spills."

ANGC-NIN ÜZVLƏRİNİN NƏZƏRİNƏ!

May ayının 25-də saat 16⁰⁰-da “Azneft” İstehsalat Birliyinin Akt zalında BP Azərbaycan şirkətinin əməkdaşı Bəxtiyar Sadıxov “Şahdəniz yatağında qaz-su təmasın seysmik üsullarla müəyyənləşdirilməsi” mövzusunda təqdimat keçirəcək.

Materialı tərtib edənlər:

Namiq İsləməliyəzadə
(redaktor)

Rəhimə Zeynalova
(redaktor müəavini)
Sədaqət Əkbərova
Leyla Əlimuradova
Lalə Məmmədova
İlhamə Abbasova

Ünvan:

Ağa Neymətulla küç, 39
«Azneft» İB
Geoloci xidmət
Tel: + 994 012 5211268
Faks: + 994 012 5211269
E-mail:
namikismailzade@mail.ru